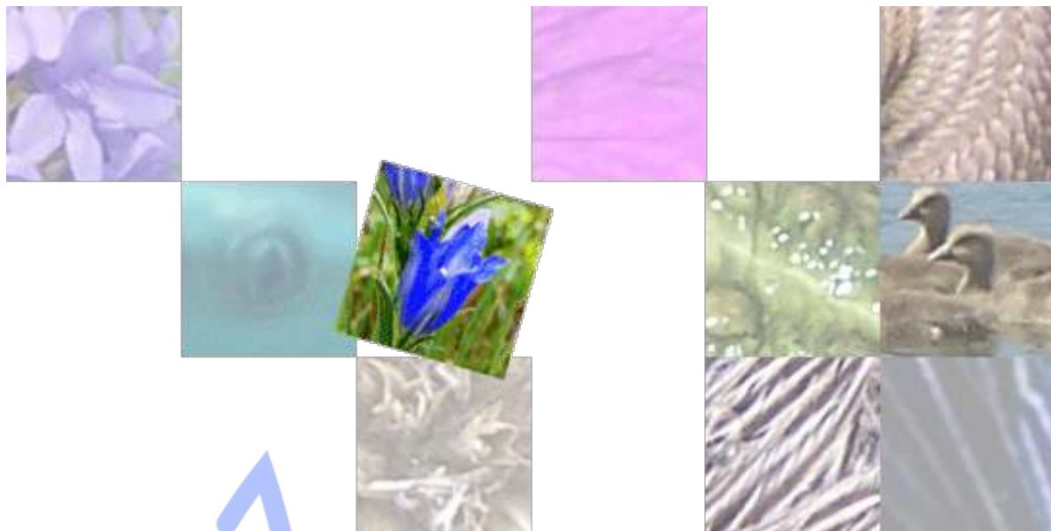

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Nader onderzoek flora en fauna

Tarweweg 2 te Nijmegen

Nader onderzoek flora en fauna

Tarweweg 2 te Nijmegen

Opdrachtgever	HaskoningDHV Nederland B.V.
Contactpersoon	[REDACTED]
Projectnummer	21172
Datum	7 november 2022
Auteur	[REDACTED]
Wijze van citeren	[REDACTED] Nader onderzoek flora en fauna Tarweweg 2 te Nijmegen. <i>ECOquickscan</i> , ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2022.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T 026-3034219 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving	1
1.3	Beoogde ingrepen en planning	2
1.4	Leeswijzer	3
2.	WETTELIJK KADER	4
2.1	Soortenbescherming	4
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
3.1	Vleermuizen	5
3.2	Overige waarnemingen	6
4.	RESULTATEN	7
4.1	Vleermuizen	7
4.1.1	Foerageergedrag	8
4.1.2	Vaste vliegroutes	8
4.1.3	Kraamverblijfplaatsen	8
4.1.4	Zomerverblijfplaatsen	8
4.1.5	Paarverblijfplaatsen	10
4.1.6	Winterverblijfplaatsen	10
4.2	Overige waarnemingen	10
5.	CONCLUSIE	11
5.1	Beschermde soorten	11
5.2	Consequenties	11

Bijlagen

Bijlage 1	Literatuurlijst
Bijlage 2	Wet natuurbescherming
Bijlage 3	Gebiedsfuncties voor vleermuizen

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Nijmegen (gemeente Nijmegen, provincie Gelderland) is de sloop van het gebouw binnen het project Tarweweg 2 beoogd. In het kader van de beoogde ontwikkelingen heeft HaskoningDHV Nederland B.V., op basis van een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna (Vreeswijk, 2021), aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* verzocht een nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen. In het voorliggende rapport worden de resultaten en conclusies van dit onderzoek weergegeven.

Ligging en begrenzing van het plangebied.

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het terrein is grotendeels bestraat en bebouwd. Er is een groot pand in het plangebied aanwezig, waaromheen meerdere parkeerplaatsen beschikbaar zijn. Met name ten noordoosten en rondom zijn groene waarden in de vorm van gazon en opgaande begroeiingen aanwezig. Verder zijn er in het plangebied meerdere bomen aanwezig.

Het bosperceel betreft een gebied van ongeveer 1.400 m² (1,4 hectare). De bomen betreffen grotendeels Amerikaanse eik, met af en toe een zomereik, gewone den en beuk. In de ondergroei staan her en der stinkende gouwe, braam, gewone lijsterbes en Amerikaanse vogelkers. Deze bomen hebben een leeftijd van 20 – 25 jaar. Op de parkeerplaats en voor de ingang van het gebouw en bij de ingang van het terrein staan verder nog in totaal 14 solitaire bomen. Eén daarvan is een gewone esdoorn, leeftijd 20 – 25 jaar. De overige bomen betreffen smalbladige es van zo'n 20 jaar (cultivar). Het bosperceel sluit verder naadloos aan op het gebouw en staat in verbinding met de bosrijke gebieden ten noorden van het plangebied. Figuur 2-2 tot en met figuur 2-4 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 2-2. De voorzijde van het voormalige GGZ-gebouw (links) en het bosperceel in het noorden van het terrein (rechts). Foto's: Royal HaskoningDHV, 2021.

Figuur 2-3. Het grasland aan de zuidoostzijde van het gebouw. Foto's: Royal HaskoningDHV, 2021.

Figuur 2-4. Het schuin aflopende talud aan de oostzijde van het gebouw en de haag en de parkeerplaats (rechts). Foto's: Royal HaskoningDHV, 2021.

1.3 Beoogde ingrepen en planning

De exacte periode en duur van uitvoering van de voorgenomen ingreep is op het moment nog niet zeker. Voorgenomen planning is om met de aanbesteding van de sloop te starten in januari 2023 en met de uitvoering hiervan te starten vanaf medio september 2023.

De bebouwing wordt gesloopt, waarna het terrein bouwrijp wordt opgeleverd. Vervolgplan is dat er nieuwbouw gepleegd gaat worden. In welke vorm en hoedanigheid dat gaat plaatsvinden, is in deze fase nog niet bekend anders dan dat hier het nieuwe districts bureau voor het basisteam Nijmegen Noord zal worden gevestigd. De sloop van het complex zal gepaard gaan met de inzet van zwaar materieel. Er worden mogelijk bomen gekapt, dit zal in een latere fase duidelijk worden. Er worden geen watergangen gedempt. Alle werkzaamheden zullen gedurende de dag worden uitgevoerd en voor de schemering worden afgerond.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de natuurwetgeving. Hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van het onderzoek komen aan bod in hoofdstuk 4. In de conclusies, beschreven in hoofdstuk 5, wordt duidelijk wat de consequenties zijn naar aanleiding van het onderzoek.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Het nader onderzoek naar vleermuizen voor het project Tarweweg 2 te Nijmegen is uitgevoerd in het kader van soortenbescherming (hoofdstuk 3) van de Wet natuurbescherming.

2.1 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het inventariseren van flora en fauna gebeurt, indien beschikbaar en toepasbaar, aan de hand van protocollen of 'vaste' inventarisatiemethodes. Deze methodes leiden vaak tot een goed beeld van de te onderzoeken soort of soortgroep in het plangebied. Indien mogelijk wordt dan ook volgens deze breed geaccepteerde onderzoeksmethode(s) geïnventariseerd. Hieronder wordt per soort of soortgroep de onderzoeksmethode(s) weergegeven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort "Vleermuisprotocol") dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur¹. In het Vleermuisprotocol 2021 worden verschillende onderzoeksperiodes onderscheiden naar de verschillende functies (zie bijlage 3) dat een gebied kan hebben voor vleermuizen. Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar kraam-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen. Het onderzoek is, op basis van de quick scan flora en fauna, met name gericht op gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis (exclusief paarverblijfplaatsen, zie quick scan flora en fauna) en gewone grootoorvleermuis. Het onderzoek naar kraam-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen geeft ook inzicht in andere mogelijk belangrijke functies van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector (een apparaat dat ultrasone vleermuisgeluiden omzet in voor het menselijk oor hoorbare geluiden). Met meerdere personen² (uitgerust met een Petterson D240x) is op 9 september en 30 september 2021 en 16 mei, 6 juni, 10 juni, 8 juli, 30 augustus en 9 september 2022 onderzoek gedaan naar kraam-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen. Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang (ochtendonderzoek) als rond zonsondergang (avondonderzoek) plaatsgevonden. 's Ochtends wordt voornamelijk gekeken naar zwermgedrag nabij de verblijfplaats. In de avond wordt gekeken naar uitvliegers en tijdens het paarseizoen wordt geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats. Tijdens de avondrondes, met name op 30 augustus en 9 september 2022, is middernacht ook gekeken naar zwermgedrag als indicatie voor het voorkomen van een (massa)winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

Weersomstandigheden

Onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan weersomstandigheden, als het bijvoorbeeld hard waait of de temperatuur te laag is verlaten vleermuizen hun verblijfplaats niet. In tabel 3.1 staan de weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek. De veldbezoeken zijn allen uitgevoerd tijdens optimale weersomstandigheden, ruim binnen de vereisten van het Vleermuisprotocol 2021.

¹ De onderzoeksinspanning voor dit onderzoek is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2021.

² Voor de onderzoeksinspanning en inzet van personen is rekening gehouden met de vereisten zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol 2021. Binnen ECOquickscan wordt de onderzoeksinspanning altijd bepaald door Haico van der Burgt, ervaren (vleermuis)onderzoeker en ondermeer een actief lid van het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

Tabel 3.1: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen.

Datum	Aantal personen	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks-omstandigheden
9 sept. 2021	2	20:05	22:36 – 00:38	20	0 – 1	Optimaal
30 sept. 2021	2	19:16	20:25 – 22:33	13	3 – 4	Optimaal
16 mei 2022	4	21:25	21:19 – 23:59	13 – 18	1 – 2	Optimaal
6 juni 2022	2	05:20	02:11 – 05:23	11	1 – 2	Optimaal
10 juni 2022	4	21:54	21:43 – 00:27	19 – 20	1 – 2	Optimaal
8 juli 2022	2	05:28	02:16 – 05:30	12	1 – 2	Optimaal
30 aug. 2022	1	20:28	23:48 – 02:06	20	2 – 3	Optimaal
9 sept. 2022	1	20:06	23:49 – 02:11	16	2 – 3	Optimaal

3.2 Overige waarnemingen

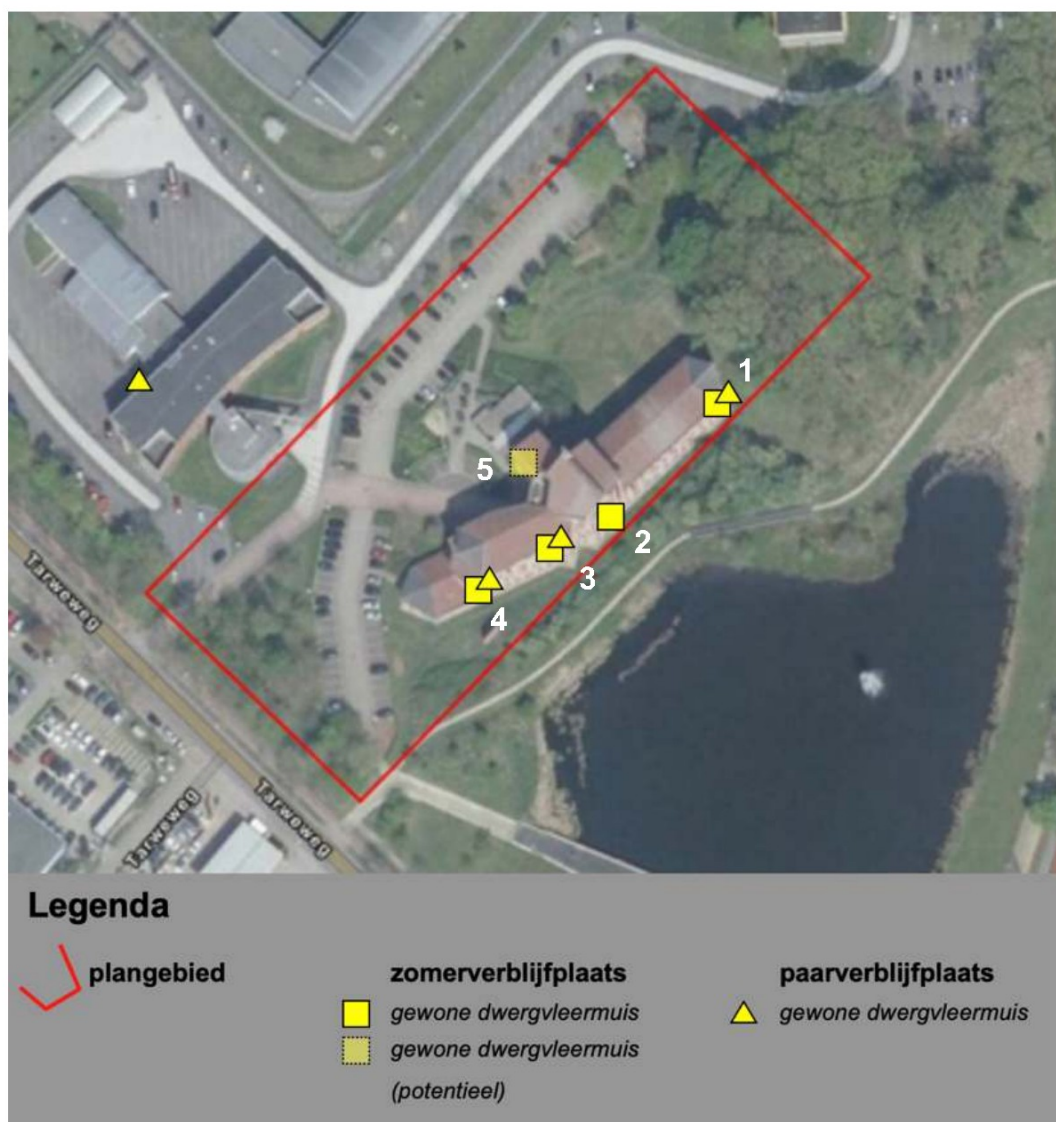
Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen is ook gelet op de aanwezigheid van andere (beschermde) soorten in het plangebied. Wanneer er overige (beschermde) soorten zijn waargenomen, zijn deze waarnemingen genoteerd en beschreven.

4. RESULTATEN

Het nader onderzoek voor het project Tarweweg 2 te Nijmegen heeft het onderstaande resultaat opgeleverd.

4.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee delen. Op de onderzoeksmomenten in mei, juni en juli 2022 is het voorkomen van kraam- en zomerverblijfplaatsen onderzocht. Dit onderzoek heeft ook inzicht gegeven in het voorkomen vliegroutes en het foerageergedrag van vleermuizen. De onderzoeksmomenten in augustus en september 2021 en 2022 hebben inzicht gegeven in het voorkomen van paar- en (massa)winterverblijfplaatsen.

Figuur 4.1: Waarnemingen van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Op figuur 4.1 zijn de waarnemingen van alle onderzoeksmomenten bijeengebracht. De kaart geeft op het gebied van het foerageergedrag vooral weer welke elementen (regelmatig) gebruikt worden.

Het is geen weergave van de activiteit van vleermuizen gedurende de onderzoeksrondes. Het aantal vleermuizen dat gebruik maakt van het gebied is hieronder tekstueel uitgelegd.

4.1.1 Foeragegedrag

Tijdens het onderzoek zijn vier vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

De gewone dwergvleermuis is tijdens alle rondes waargenomen met minimaal 2 dieren tot maximaal 8 dieren op 10 juni en 8 juli 2022 (overige rondes 2 tot 5 dieren). De vleermuizen foerageren voornamelijk aan de donkere zuidoostzijde, langs de bosrand en boven het groen en de plas.

De overige soorten zijn slechts af en toe waargenomen met 1 tot maximaal 2 dieren. Ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn ook in het plangebied waargenomen; de watervleermuis is op drie momenten alleen boven de plas waargenomen.

4.1.2 Vaste vliegroutes

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen vliegroutes waargenomen.

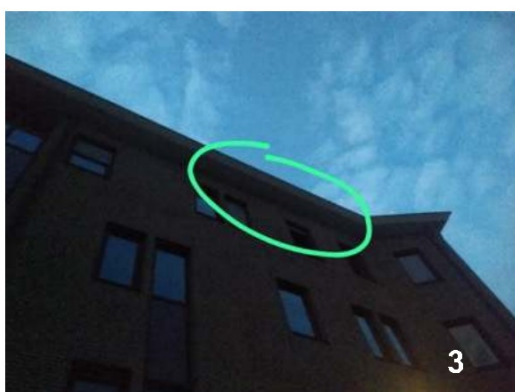
4.1.3 Kraamverblijfplaatsen

Binnen en direct aansluitend aan het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen aangetroffen.

4.1.4 Zomerverblijfplaatsen

In het plangebied zijn vier zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen (zie figuur 4.1). In het plangebied zijn twee situaties waar verblijven zijn waargenomen; bij raamkozijnen en bij de dakrand. In beide situaties zal het metselwerk niet overal goed aansluiten op de rechte lijnen van kozijnen/dakranden. In alle gevallen betreft het telkens één solitair verblijvend dier met uitzondering van verblijfplaats 3; daar zijn op 16 mei 2022 3 – 4 dieren uitvliegend waargenomen.

Daarnaast is op 10 juni 2022 op één locatie (verblijfplaats 5) een aantikkende gewone dwergvleermuis waargenomen; deze locatie is als potentiële verblijfplaats opgenomen in figuur 4.1. De locatie waar het dier aantikte kwam overeen met andere vastgestelde verblijfplaatsen. Gezien deze overeenkomst kan het verkennend gedrag zijn van een vleermuis, maar ook een indicatie van een verblijfplaats.

De verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het plangebied; de nummers corresponderen met de nummers in figuur 4.1.

4.1.5 Paarverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn in augustus en september 2021 en 2022 zijn in het plangebied drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld (zie figuur 4.1). Aangezien de gewone dwergvleermuis baltst in vlucht, kon de exacte locatie van de paarverblijfplaats niet worden vastgesteld. Op basis van bouwkenmerken en de locaties van de zomerverblijfplaatsen (paragraaf 4.1.4) wordt verwacht dat de dieren gebruik maken van dezelfde locatie als de zomerverblijfplaatsen.

Naast de paarverblijfplaatsen in het plangebied is buiten het plangebied ook een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in het gebouw ten noordwesten van het plangebied.

4.1.6 Winterverblijfplaatsen

Tijdens het najaarsonderzoek zijn geen zwermactiviteiten waargenomen, waardoor er geen aanwijzingen zijn dat grote groepen vleermuizen overwinteren in de bebouwing in het plangebied. Ook buiten het plangebied zijn geen zwermactiviteiten waargenomen.

Kleine winterverblijfplaatsen van soorten die in gebouwen overwinteren, zoals de gewone dwergvleermuis, zijn niet tot nauwelijks te onderzoeken. De aanwezigheid van zomer- en paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat een gebouw jaarrond gebruikt wordt en ook geschikt is als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterde gewone dwergvleermuizen. Aangezien vleermuizen waarschijnlijk gebruik kunnen maken van vorstvrije ruimtes in het gebouw (spouw/dakoverstek) zijn kleine winterverblijfplaatsen niet uit te sluiten.

4.2 Overige waarnemingen

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn ook waarnemingen van andere (beschermde) soorten gedaan. Tijdens de rondes op 9 september 2021, 16 mei en 3 juni 2022 is de egel (*Erinaceus europaeus*) waargenomen in de en nabij het plangebied. Op 9 september 2021 is in het bos ten noordoosten van het plangebied een bosuil (*Strix aluco*) gehoord. En op 3 juni 2022 is tegen de bosrand een vos (*Vulpes vulpes*) gezien.

Vos tegen de bosrand.

5. CONCLUSIE

Uit de resultaten voor het project Tarweweg 2 te Nijmegen kunnen de onderstaande conclusies getrokken worden.

5.1 Beschermde soorten

In het plangebied is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen.

Vleermuizen

Tijdens het nader onderzoek zijn in het plangebied de volgende verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld:

- 3 zomer-/paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis;
- 1 potentiële zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Er zijn geen (grote) winterverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijfplaatsen zijn mogelijk wel geschikt voor overwintering van één of enkele vleermuizen.

Ook buiten het plangebied is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Alle voorstaande verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd conform de Wet natuurbescherming.

Overige waarnemingen

Daarnaast zijn in (de nabijheid van) het plangebied de egel, vos en bosuil waargenomen.

5.2 Consequenties

In het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen zijn, bij de sloop van het gebouw, niet uit te sluiten.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing ex. artikel 3.5 aangevraagd te worden bij de Gedeputeerde Staten van de provincie.

In het kader van de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden. In het activiteitenplan zal onder andere ingegaan moeten worden op mitigerende maatregelen en een onderbouwing van het wettelijk belang van de aanvraag. Mitigerende maatregelen hebben betrekking op de werkzaamheden (werkwijze), tijdelijke effecten en definitieve maatregelen om het plangebied opnieuw geschikt te maken voor soorten.

Verder zijn er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van

werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.

- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - De werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Vreeswijk, T. van en P. Maas, Quickscan herontwikkeling Tarweweg Nijmegen. HaskoningDHV Nederland B.V., Eindhoven, 2022.

Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, (destijds; eerste versie van het protocol) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol, versie 2021.

Websites:

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortenbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en project specifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort). Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen en eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het allereerst van belang te toetsen of er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaande beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een

goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie beschermingsregimes:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen.

Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

BIJLAGE 3

Gebiedsfuncties voor vleermuizen

De onderstaande definities zijn overgenomen uit het vleermuisprotocol.

Verblijfplaatsen

Alle typen verblijfplaatsen zijn beschermd.

- **Zomerverblijfplaats:**
Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.
- **Kraamverblijfplaats:**
Een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.
- **Paarverblijfplaats:**
Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)
- **Winterverblijfplaats:**
Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Het betreft bij soorten die jaarrond in hun leefgebied blijven nogal eens een voormalige paarplaats of een andere verblijfplaats. Er zijn bij soorten als gewone dwergvleermuis massawinterverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor kleinere groepen te onderscheiden.

Overige elementen

Indien aantasting van de onderstaande elementen het functioneren van een verblijfplaats aantast is bescherming aan de orde.

- **Vliegroute:**
Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied of tussen verblijfplaatsen visa versa.
- **Migratieroute:**
Een vaste route van zomerleefgebied naar winterverblijfplaats of winterleefgebied en visa versa.
- **Foerageergebied:**
Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.